

Váci SZC Petőfi Sándor Műszaki Technikum, Gimnázium és Kollégium

Könyvtár- pedagógiai program

Érvényes: 2020. szeptember 1-től

Készítette: Juhász Edit

Jóváhagyta: Holló Krisztina igazgató

*„A könyv a legnagyobb varázslat,
minden csoda benne van, ami eddig volt s ami ezután lesz...
mert aki olvas, az szabad lesz,
megismerve mások gondolatait,
szabadon választhat, kialakíthatja a saját gondolatait,
összemérheti őket, veszthet és győzhet,
okulhat és javíthat, ahogy méltó az emberhez.
Ugye milyen egyszerű,
csak meg kell tanulni az ábécét, és olvasni kell.”*
(Csukás István)

Az iskolai könyvtár küldetésnyilatkozata

Az IFLA és az UNESCO 1999-ben adta ki a közös iskolai könyvtári nyilatkozatát. Az iskolai könyvtár egyrészt biztosítja az iskola tanulói és dolgozói számára a könyvtár használatát, másrészt a könyvtárhasználati tudás elmélyüléséhez, az önművelés lehetőségét.

Az iskola könyvtára elősegíti az iskola szervezeti és működési szabályzatában és pedagógiai programjában rögzített célok helyi megvalósítását. Lehetőség nyílik internethasználatra, kutatómunkára, csoportos foglalkozások megtartására.

A könyvtár helyet ad különféle műveltségi vetélkedőknek, közösségépítő tevékenységeknek. Segíti az iskolában folyó oktató-nevelő munkát, támogatja a kiemelkedő és rászoruló tanulókat egyaránt. Az iskolai könyvtáraknak fel kell készülni a modern kor elvárásaira, és az intézmény tanulóit is erre kell felkészíteniük. Fontos, hogy képessé váljanak önálló információszerezésre, a megfelelőeket szelektálva, kiválasztva a számukra hasznosat, így fel tudnak készülni az élethosszig tartó tanulásra, önművelésre. Ehhez kell a megfelelő infrastruktúra és motiváló környezet kialakítása.

A könyvtár - pedagógia egyik általános célja, hogy a művelődési esélyegyenlőség kialakításában részt vegyen, ahogy azt az IFLA és az UNESCO közös iskolai könyvtári nyilatkozata megfogalmazza: „Az iskolai könyvtár a tanulást segítő szolgáltatásokat, könyveket és egyéb forrásokat biztosít, amelyek az iskolai közösség minden tagja számára lehetővé teszik, hogy kritikus gondolkodókká, valamint minden típusú és formájú információhordozó hatékony alkalmazóivá váljanak.”

A könyvtár-pedagógiai program célja

Iskolánk Pedagógiai programja a következő kulcskompetenciák mentén fogalmazza meg oktatási- nevelési céljait:

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos és technikai kompetencia
- Digitális kompetencia
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség
- A hatékony, önálló tanulás

A könyvtár-pedagógiai program célja

- az önművelés igényének és képességének megalapozása könyvtári lehetőségek segítségével,
- önálló könyvtárhasználatra, ismeretszerzésre való felkészítés,
- kialakítani a szellemi munka iránti tiszteletet és megbecsülést,

- megtanítani az információkeresést, az információ feldolgozását, és alkalmazását,
- az információkezelés jogi és etikai szabályainak megismertetése,
- az információk közötti kritikus válogatás képességének elsajátíttatása,
- az információhordozók használat közbeni megismertetése
- a kevésbé motivált tanulók felzárkóztatása.

Arra törekszünk, hogy a könyvtár legyen a tanulás-tanítás helyszíne, közösségi térként legyen jelen az iskola életében, mindenki számára biztosítsa, és tartalommal töltsen meg az információhoz, a tanulóhoz, művelődéshez való jogot és az esélyegyenlőséget. Könyvtárunk gyűjtőköre eszköze a pedagógiai program megvalósításának, az iskolai könyvtár részt vesz a pedagógiai program, és az általános nevelési célok megvalósításában. Állományával segíti a diákok és a pedagógusok felkészülését tanóráikra, illetve az érettségi és egyéb - szakmai jellegű vizsgákra, ahol biztosítja a szükséges dokumentumok, pl. helyesírási szótárak, függvénytablázatok, verseskötetek, házi olvasmányok, szöveggyűjtemények, szótárak, atlaszok stb. használatát is.

Ennek alapján könyvtárunk

- segíti a kritikus gondolkodás kialakítását,
- biztosítja mind hagyományos, mind elektronikus információhordozóhoz való hozzáférést, biztosítja az alapvető információkat,
- lehetővé teszi más könyvtárakkal való megismerkedést,
- támogatja az olvasási, tanulási, problémamegoldó, digitális képességek készség fejlődését, önművelést.
- segít a feladatok sikeres elvégzésében,
- fejleszti a képzelőerőt,
- közösséget épít, segíti a hasznos szabadidő eltöltését.

A könyvtárhasználatra nevelés feladatai

- A tanulóknál alakuljon ki pozitív attitűd az olvasás a könyv és könyvtár iránt.
- Olvasóvá nevelés: fedezzék fel a tanulók az olvasás örömét.
- Készüljenek fel az egész életen át tartó tanulásra.
- Készüljenek fel az információs társadalom kihívásaira.
- Sajátítsák el a forráshasználat etikai normáit, azokat következetesen alkalmazzák.
- A forrásokat komplex módon alkalmazzák.
- A könyvtárhasználati tudás eszközjellegűen épüljön be a tanulók tantárgyi képzésébe.
- Az információs társadalom kívánalmainak megfelelő szemléletű és felkészültségű, a módszereket és a különböző technikákat ismerő és alkalmazni tudó tanulókat neveljünk.
- A tanulók készüljenek fel az információs társadalom kihívásaira: az információk elérésére, kritikus szelekciójára, feldolgozására és értékelésére.
- A könyvtárnak, mint forrásközpontnak ki kell alakítani az önművelés képességét.
- A könyvtárhasználóvá nevelés során meg kell ismertetni a tanulókkal az iskolai könyvtár mellett más könyvtári típusokat is.

Fejlesztési követelmények:

- Ismerje a könyvtár szolgáltatásait, el tudjon igazodni a könyvtár tereiben.
- Ismerje az anyaggyűjtés módjait nyomtatott és nem nyomtatott források felhasználásával.
- Tudjon dokumentumokból etikusan idézni pontos forrásmegjelöléssel.
- Legyen képes bármely, a tanulmányaihoz kapcsolódó feladata során az információs problémamegoldás folyamatát önállóan, alkotóan végrehajtani.
- Legyen tisztában saját információkeresési stratégiáival, tudja azokat tudatosan alkalmazni, legyen képes azt értékelni, tudatosan fejleszteni.

A könyvtárhasználati oktatómunka tervezése

A könyvtárhasználati órák ütemezése a befogadó tárgyakban

Évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	Informatika	Egyéb
9. évfolyam	2	igény szerint	igény szerint
10. évfolyam	4	igény szerint	igény szerint
11. évfolyam	4	igény szerint	igény szerint
12. évfolyam	igény szerint	igény szerint	igény szerint

- A könyvtárhasználatra épülő szakórák szervezése.
- Kapcsolódás iskolai projektekhez, tevékenységekhez.
- Tanórán kívüli tevékenységek könyvtári kapcsolódása.
- Közösségi szolgálattal kapcsolatos szervezési és adminisztrációs feladatok.

9–12. évfolyam általános fejlesztési követelmények

- A tanuló ismerje meg és igényelje a könyvtárak szolgáltatásait.
- Rendszeres, sokoldalú könyvtári tevékenységével alakuljon ki biztos használói magatartása.
- Legyen tisztában a különböző dokumentumtípusok (hagyományos és legújabb technológiákon alapuló ismerethordozók), információs és esztétikai értékével.
- Tanulmányaihoz és érdeklődése szerint tudja szelektálni és alkotó módon felhasználni a különböző információs forrásokat.
- Az adott problémahelyzeteknek megfelelően tudja kiválasztani a megoldást jelentő könyvtári tájékoztató segédleteket, s tudjon azokban információkat keresni.
- Tudja alkalmazni a szelektív anyaggyűjtés teljes műveletsorát, és eredményéről tudjon forrásjegyzéket készíteni, beszámolni.
- Munkája közben tegyen eleget a forrásfelhasználással kapcsolatos etikai követelményeknek.
- Értse meg a különböző könyvtártípusoknak az önművelésben, a felsőfokú tanulmányokban, a szakmai ismeretszerzésben, a közhasznú tájékozódásban betöltött szerepét és tudja igénybe venni szolgáltatásaikat.
- Ismerje a korszerű technológiákon alapuló könyvtári ismerethordozókból, adatbázisokból, számítógépes hálózatokból való információszerzés lehetőségét, módját, használatát.

Kapcsolódás szaktárgyakhoz

Magyar nyelv és irodalom:

- A tanulási képesség fejlesztése, kulturált könyvtárhasználat.
- A könyvtári információkeresés.
- Az internetes adatgyűjtés technikái, linkek használata.
- Adatkeresés, anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével; egynyelvű szótárak, értelmező szótárak; szelekció, értékelés, elrendezés.
- Segédkönyvek, kézikönyvek, szótárak, lexikonok használata, ismeretlen kifejezések jelentésének önálló megkeresése egynyelvű szótárakban.
- Az elektronikus tömegkommunikáció és az irodalom kölcsönhatásának új jelenségei.

- Verbális és nem verbális (hangzó, képi és digitális) információk gyűjtése, szelekciója, rendszerezése, kritikája és felhasználása.
- A források megjelölése, az idézés formai és etikai szabályai, jegyzetek készítése, netikett.
- Komplex feladathoz való önálló forráskiválasztás a feladat céljának és a forrás információs értékének figyelembe vételével.
- Az interneten megjelent források hivatkozási technikájának megismerése, segítséggel való alkalmazása.
- Hivatkozásjegyzék, irodalomjegyzék készítése.

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:

- Ismeretszerzés szaktudományi munkákból.
- Történelmi, társadalomtudományi, filozófiai és etikai kézikönyvek, atlaszok, lexikonok.
- Kérdések megfogalmazása a szerző esetleges elfogultságaira, tájékozottságára, rejtett szándékaira, stb. vonatkozóan.
- Az adott téma tanulmányozásához leginkább megfelelő térkép kiválasztása.
- Különböző szövegek, hanganyagok, filmek, stb. vizsgálata a történelmi hitelesség szempontjából.

Matematika:

- Ismerethordozók használata.
- Könyvek (pl. matematikai zsebkönyvek, szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények, táblázatok, képletgyűjtemények).

Fizika; kémia; biológia:

- Az ismeretszerzés folyamatának és eredményének kritikus értékelése.
- A problémamegoldásra irányuló, hatékony információkeresés.

Vizuális kultúra:

- Tájékozódás valamely Európán kívüli kultúra művészetéről a történelmi, kultúrtörténeti összefüggések figyelembevételével.
- A tömegkommunikáció formái, a tömegkommunikációt és a mediatisált nyilvánosságot jellemző tények, modellek.
- Az audiovizuális szövegek, műsorok előállítását, nyelvi jellemzőit, közvetítését és értelmezését leíró fontosabb fogalmak és alapvető összefüggések.

Ének-zene:

- Zenei dokumentumok gyűjtése.

Földrajz:

- Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról. Információgyűjtés internetalapú szolgáltatásokkal: időjárás helyzetkép, útvonaltervező, valutaváltó.

Digitális kultúra- informatika

- A könyvtári rendszer szerepének, lehetőségeinek megismerése.
- A könyvtári információs rendszer szolgáltatásainak rendszerezése, felhasználása a tanulásban.
- A könyvtárközi kölcsönzés funkciójának megértése.
- Könyvtári és közhasznú adatbázisok használati útmutató segítségével való önálló használata.
- Rendszeres, a céloknak megfelelő könyvtár- és internethasználat.
- Információkeresési stratégiák ismerete.

- Önálló információszerezés katalógusokból, adatbázisokból, általános és ismeretterjesztő művekből.
- Releváns információk kiválasztása hagyományos és elektronikus információhordozókból.
- A hiteles forrás jellemzőinek ismerete.
- Forrástípusok rendszerezése információs értékük szerint.
- A talált információk kritikus értékelése.
- Elektronikus könyvek, digitalizált dokumentumok.
- Komplex feladathoz való önálló forráskiválasztás a feladat céljának és a forrás információs értékének figyelembe vételével.

Kimenetei követelmények

- A tanuló egyen képes bármely, a tanulmányaihoz kapcsolódó feladata során az információs problémamegoldás folyamatát önállóan, alkotóan végrehajtani,
- legyen tisztában saját információkeresési stratégiáival, tudja azokat tudatosan alkalmazni, legyen képes azt értékelni, tudatosan fejleszteni.